

Augustės LABENSKYTĖS nuotr.

Daugyvenės kultūros istorijos muziejus-draustinis organizavo edukaciją „Fotografai išsėina į miestą: senosios fotografijos“.

Renatos Murauskaitės „Nutylėjimai“

Spalio 25 dieną Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje atidaryta šiaulietės Renatos Murauskaitės grafikos paroda „Nutylėjimai“.

Bibliotekos III aukšto galerijoje veikiančioje parodoje kūrėja kviečia leisti į paslaptinę kelionę prisiminimų ir simbolių pasaulyje. Autorės kūryboje kasdieniai objektai tampa gyvais pasakojimais, atskleidžiančiais giliai slypinčius jausmus.

Parodoje eksponuojami darbai sukurti per pastaruosius metus. Grafikos lakštai atlikti medžio, linoraižinio ir sausosios adatos technikomais.

Paroda „Nutylėjimai“ bibliotekoje veiks iki lapkričio 20 dienos.

R. Murauskaitė – Lietuvos dailininkų sąjungos narė, grafikė. 2013 metais Šiaulių universitete įgijo dailės (grafika) specialybę, 2015 metais apgynė grafikos ma-

gistro laipsnį.

Pirmąją profesionalinę parodą R. Murauskaitė surengė 2014 metais galerijoje „2-asis aukštas“ Panevėžyje, 2017 metais parodą „Dalyvis“ pristatė Šiaulių universiteto Dailės galerijoje.

2017 ir 2024 metais R. Murauskaitėi skirta Šiaulių miesto savivaldybės jaunojo menininko stipendija.

Parengta pagal organizatorių inf.

Ievos FRISMANTĖS nuotr.

Parodoje Renata Murauskaitė kviečia leisti į kelionę prisiminimų ir simbolių pasaulyje.

Renata Murauskaitė pristatė grafikos parodą „Nutylėjimai“.

Šeduvoje į miestą išėjo fotografai – atgijo senoji tradicija

Spalio 19 dieną Šeduvoje (Radviliškio r.), prie Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios, spragsėjo senasis fotoaparatas. Daugyvenės kultūros istorijos muziejus-draustinis organizavo edukaciją „Fotografai išsėina į miestą: senosios fotografijos“.

Vidurdienį prie Šeduvoje bažnyčios fotostudiją atidarė Atvirųjų fotografijos dirbtuvių vadovas Gintas Kavoliūnas. Visi norintieji galėjo įsiamžinti senoviniu būdu prie išskirtinio miesto pastato – ilgą istoriją

skaičiuojančios bažnyčios. Edukacijos dalyviai noriai pozavo fotografui. Vieni puošėsi elegantiškomis skrybėlėmis, kiti žaismingai prisidengė vėduokle, treti ant kėdžių prisėdo su augintiniais.

G. Kavoliūnas ne tik įamžino visus norinčius, bet ir parodė įdomų nuotraukų gaminimo procesą, papasakojo apie senąją fotografiją, smalsuoliams leido žvilgtelėti, kaip veikia fotoaparatas.

Nukelta į 6 psl.

klasės broliai...

stebuklu. Čia vyko įsimintiniausias klasių susitikimas.

Dalius, vidurinę mokyklą baigęs sidabro medaliu, inžinierius. Augustinas – karininkas. Janina – ne tik dainininkė, bet ir sveikuolė, ji daugybę metų kiekvieną rytą bet kokiu oru maudosi ežerėlyje. Smulkutė Vida tapo didžiausio statybų krano kranininke. Viktoras – verslininkas, daugybės mokyklų, klasių renginių, knygų leidybos mecenatas. Aktyviausias ir stipriausias padėjėjas, ištikus nelaimei klasių sesės ar brolio šeimoje. Ilgametis visos Lietuvos „Rotary“ klubo pirmininkas.

Stasė, darnios šeimos, gražių namų šeimininkė, auginusi didžiausius ir gražiausius pasaulyje triušius, gyvenimą paskyrė zanavykų miškų ūkio klestėjimui, todėl didžiausias jos širdies skausmas – Lietuvos miškų urėdijų reforma, kuria nelyg dūmų uždanga užmaskuotas Lietuvos miškų naikinimas.

Danutės skanėstams dar niekas neatsispyrė. Kitą klasių Danutę pamatė po 39-erių metų nuo vidurinės mokyklos baigimo. Pamatė ir žagtelėjome – nė kiek nepasikeitusi. Na, gal kiek pašviesėjusia šukuosena, lyg laikas būtų apėjęs ją ratu.

Raimonda, daug metų sveikusi po staugios ir sunkios ligos, nugalėjo ją. Kiek džiaugsmo atvežė visiems į klasių susitikimą šiems, 2024-aisiais, po visų negandų iš Vilniaus į Joniškį atkeliavusi!

Tokia tradicija – jubiliejiniai (su penketūkiais ar nuliukais gale) klasių susitikimai organizuojami Joniškėje ir prasideda nuotrauka prie mokyklos durų. Toliau viskas vyksta taip, kaip ir turi būti, o pratęsimai... Logiškai mastant, jie turėjo vykti dideliuose namuose su kiemu ir sodu, bet ne, – visi susigrūdavo pas Juzytę, šviesų žmogų, bibliotekininkę, jos trijų kambarių bute, kuriame visada visiems užteko šilumos, vietos, vaisių, bendravimo džiaugs-

mo, sentimentalių prisiminimų ašarų, dainų, nakvynės patalų... Visko.

Nejubiliejiniai klasių susitikimai vykda-vo ten, kur pakviesdavo kuris nors klasių draugas. Džiugino ir žavėjo tie kvietimai, – juk kiekvienas, kuris esame organizavę nors ką nors, juolab tokį didelį keliolikos žmonių renginį su maitinimu, nakvyne, kultūrine programa, žino, kokį darbą ir atsakomybę užsiverčiame ant savo galvos. Bet kvietimų visada sulaukdavome iš plačiai pasklidusių klasių draugų. Ne kartą lėkėm į Vilnių, Kauną, Klaipėdą, Druskininkus, Juodkrantę, Sakius, Šiaulius... Visi susitikimai buvo įsimintini, nepakartojami, ypatingi. Kažkada kilo mintis po kiekvieno susitikimo bent po nuotrauką įklijuoti į albumą, po sakinį įrašyti, kad begėdė užmarštis neištrintų tokių neatkuriamų brangenybių.

Antrą albumą jau baigiame pripildyti. Gal mūsų mokyklai ar miesto muziejui jie bus reikalingi, kai mūsų pačių jau nebus? Tiesą sakant, kiekviena Lietuvos vidurinės mokyklos klasė įdomi, bet ne kiekviena išlieka maža aktyvia draugiška bendruomene ir tampa gyvosios istorijos liudytoja...

Tokie mūsų, pokario vaikų, keliai, vaikų, gimusių iš džiaugsmo, kad pasibaigė bombų karas, ir iš skausmo, kad jis dar ilgai nesibaigs pamiškės kaimuose, tuščiose išvežtųjų sodybose. Visa laimė, kad mes, 1946-aisiais gimusi karta, šito siaubo nebeprisimename. Lemtis apdovanojo mus taikiu gyvenimu. Ar begali būti brangesnė likimo dovana? Skausmo buvo, bet jis, asmeninis netekties skausmas, buvo kitoks...

Jūratė, pati jauniausia klasių draugė, vėlyvas vienintelis kaimo mokytojų šeimos vaikas, muzikali kaimo kultūros namų meno vadovė, mirė pirmoji. Žuvo autoavarijoje. Paliko du mažus sūnelius. Gal tada pirmą kartą pajutome – esame

tarpusavyje surišti. Visiems labai skaudėjo. Kiekvieną kartą susiburiame prie jos kapo senosiose Joniškio kapinėse. Tebeskauda.

Mūsų klasė buvo didelė – 38 mokiniai. Gal buvo joje ir viena kita neįdomi, eilinė vidutinybė kaip išimtis, paryškinanti taisyklę. Tuomet, prieš daug dešimtmečių, kiekvienas nulėkėme savo takeliu, mokėmės, dirbome, kūrėme namus ir šeimas, auginome vaikus, vėliau – dar ir anūkus.

Pirmąkart susitikome po penkerių metų nuo išleistuvių iš vidurinės mokyklos. Keli berniukai dar buvo negrįžę iš tarybinės armijos, kelios mergaitės laukėsi arba maitino krūtimi naujagimius. Kas galėjo, atlėkė, bent valandai, dviem. Dar susitikome po penkiolikos metų. Ir jau labai iškilmingai šventėme mokyklos baigimo dvidešimtpenktmetį. Panorome prie vaizių stalo prisiminti visus savo mokytojus, gyvenimo pamatų kūrėjus, kurių daugelis jau buvo išėję anapilin, bet palikę mums linksmų ir graudžių prisiminimų. Menu, tada jautėmės tokie brandūs, beveik nuėję savo kelią. Per visus tuos metus jau keliolika kartų buvo apstulbinusi, sielvartu suspaudusi klasių draugo ar draugės, jų artimųjų mirtis, Genutės sūnaus žūtis. Kažkuo jiems, mirusiems klasių draugams, likome skolingi. Per mažai skyrėme laiko, dėmesio, meilės, pagalbos. Gal kitaip būtų susiklostęs jų gyvenimas, gal geriau, jeigu... Bet...

Auksinis mokyklos baigimo jubiliejus prisiminimuose ir nuotraukose liko ypatingomis iškilmėmis – priėmimu mokykloje, meno korifėjų koncertu, pokyliu...

Bet dar nebuvo to išleistuvių iš gyvenimo jausmo. Dar nebuvo jo, nors jau prieš kelerius metus nusprendėme susitikti kasmet, nes juk nežinome, kuris ateisime į kitų metų susitikimą tylos minute. Keistai džiugus faktas – kai ėmėme susitikinėti kasmet, nutrūko mirčių virtinė. Tik prieš

ketverius metus liepos 15 dieną nuravėjusi sode braškes kitą dieną mirė Onutė. Infarktas. Mylėjome ją, ramiai, nuoširdžiai, inteligentišką inžinierę, dviejų dukrų mamą, anūkų močiutę. Niekada niekuo nesiskundusią. Po to mirė mūsų auklėtoja, kuriai mes buvome pirmieji auklėtiniai. Ir mokyklos direktorius. Ir juos mylėjome, nes, matyt, jie mylėjo mus. Vaiko meilė juk atsakomoji.

Tik dabar, kai pralėkė daugiau nei pusė amžiaus, kai jau visi tapome laisvi, visas pareigas atlikę, visus darbus nudirbę, tarsi atsimerkėme, atakome ir labai nustebome pamatę, kokie mes įvairūs, įdomūs, turtingi, neaprepiami, neišsemiami. Kai kurie ambicingi, kaprizingi, nepatikimi, bet ir nebekuriantys savo „jvaizdžio“. O kam?

Kai kurie liko uždari, taip ir neatvėrę savo namų vartų. Gal ir savo širdies. Trys mergaitės laikomos dingusiomis be žinios. Taip ir yra: nežinome, kur jos, net nežinome, ar jos gyvos. Bet mums, tiems, kurie norime susitikti ir, kai tik galime, susitikime, visi reikalingi. Nes šalia šeimos, giminės, kaimynų, draugų, turime dar ir klasių. Nes per kelis dešimtmečius nesusvetimėjome, neatšalome, nepraradome bendrumo, lygybės jausmo, poreikio dailintis skausmu ir džiaugsmu, pasididžiavimo vienas kito pasiekimais. Nes klasė yra bankas, kuriame saugoma pati brangiausia valiuta – jaunystė.

Susirenkame, susibėgame į krūva, bent kelias valandas pabendraujame ir grįžtame pajaunėję, sveikesni, nusigiedriję – atsiėmę dividendus iš jaunystės banko. Ar ilgam jų užtenka? Ilgam. Net jeigu ir neilgam, vis tiek apsimoka ir gera turėti SAVO klasių. Tikime, kad tas dvasios ryšys išliks iki pat susitikimo su visais tą dieną, kuri išauš jau tik vienam...

Klasių draugė
Birutė ŠVARCKYTĖ-ŽYMANTIENĖ